

Talousskatseaus

Suhdanteet 4.10.2016

Lähteet: OECD, Conference Board, EK, ETLA, Euroopan komissio, ISM, OMX, Suomen Pankki, Tilastokeskus, Työ- ja elinkeinoministeriö, Tullihallitus, Valtiovarainministeriö ja eQ Varainhoito Oy

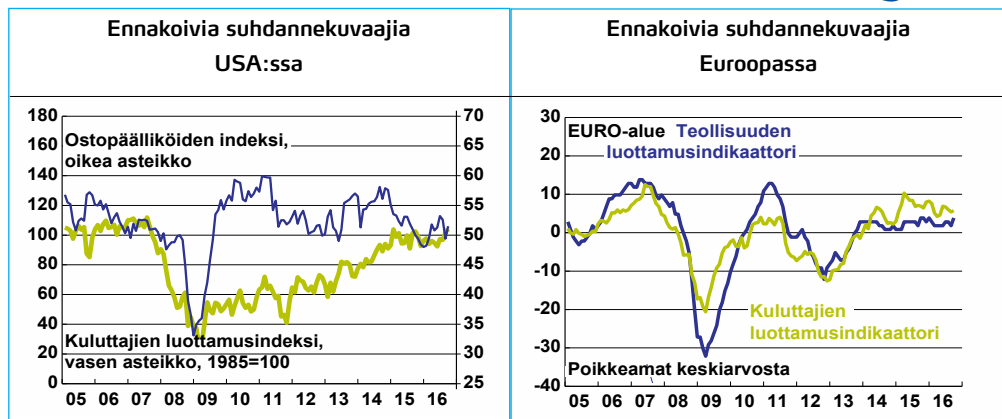
● Suomen taloudessa on aiempaa myönteisempi vire. Heikkoja suhdannetilastoja korjattiin paremmiksi, mikä kohensi myös yritysten kannattavuuskehitystä.

● Osa suhdannelaitoksista on heikentänyt talousarvioitaan. Heidän ennusteissaan ostovoiman lasku vähentää kulutusta, eivätkä investoinnit tai viennin mahdollinen nousu riitä korvaamaan tätä.

EK:n elokuun suhdannebarometrissa näkyvät hiipuivat teollisuuden osalta ja vallitseva suhdannetilanne pysyi heikkona. Syyskuussa teollisuuden luottamusindikaattori kohentui teollisuudessa, mikä on pitkään odotettu ensimmäinen merkki luottamuksen vahvistumisesta.

● USA:ssa ostopäälliköiden indeksi nousi syyskuussa hiukan yli strategisen 50 pisteen tason. Teollisuustuotannolle se ennakoii nollan kieppeille jäävää kasvua, mikä on lähellä nykyistäkin vauhtia. Kuluttajien odotukset vahvistuivat edelleen. EU:n teollisuuden luottamusindikaattori nousi syyskuussa hiukan.

● USA:n bkt:n kasvu nopeutui toisella neljänneksellä heikon vuoden alun jälkeen. Hyvä työllisyyskehitys on säilynyt. Ulkomaankaupan ja teollisuuden kehitys on heikompaa. Myös EU-maissa kasvu jatkuu, vaikka Britannian ero on jälleen uusi epävarmuutta lisäävä tekijä.

Maailmankaupan kasvu on hidastunut Aasian kysynnän laantumisen vuoksi ja Britannian tilanteen epäillään laimentavan kasvua edelleen. USA:n vienti kuitenkin kasvoi heinäkuussa. Maiden kotimarkkinat myös vetävät, eikä bkt-ennusteita ole merkittävästi heikennetty.

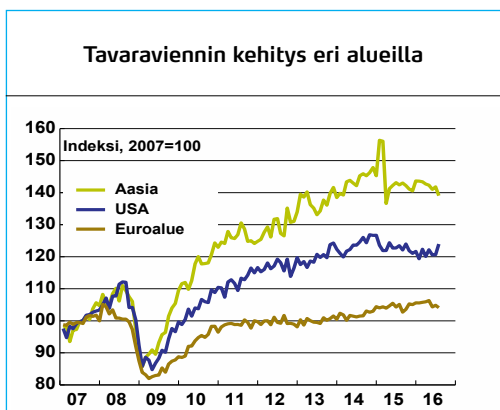
USA:n hyvä kehitys toisella neljänneksellä ja parempaan suuntaan korjatut ennakkotiedot johtavat ehkä rahapolitiikan tiukentumiseen. Euroalueelle povataan pikemmin lisäelvytystä, kun tehdyt päätökset eivät ole toivotusti kohottaneet inflaatiota tai lisänneet investointeja.

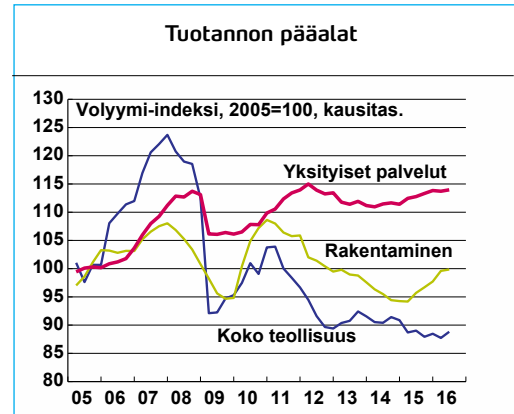
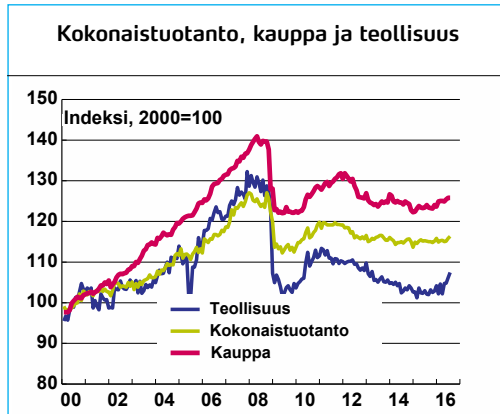
Britannian äänestyksen myötä muodollisesti kaikki on vielä ennallaan. Punta laski kuitenkin välittömästi, eikä se ole palautunut. Viime vuoden kesästä laskien punta on devalvoitunut euroon nähden yli 30 %. Pörssikurssit ovat kohon-

neet vientiyritysten parantuneen hintakilpailukyvyyn myötä, mutta suhdannekyselyt ovat hiipuneet maassa ilman brexitiäkin. Pankkien tilanne kärjistyi muuallakin, erityisesti Italian pankkisektoria seurataan huolestuneena.

Venäjän talousnäkyviä lievittää ruplan devalvoituminen ja öljyn kallistuminen, vaikka hinta ehti jälleen painua alle 50:een USA:n dollariin barrelilta. Valtion menoja on supistettu ja jopa puolustusmenoja vähennetään. Valtiontalouden vaje on silti 4 prosentin tasolla bkt:stä kuten viime vuonna. Aluettaiset erot ovat suuria. Kulutuksen jopa 10 % luisu on hidastunut, erityisesti Pietarin alueella. Suomen Pankin tuore ennuste on edellistä parempi. Vuonna 2016 bkt vähenisi vain prosenttia, kun aiempi ennuste oli -3 %. Vuonna 2017 bkt kasvaisi prosentin ja 1,5 % vuonna 2018.

Kiinan valtionjohtojen yritysten velkaantumista ei ole saatu aisoihin ja rahoituskriisin todennäköisyys kasvaa koko ajan. IMF toivoo Kiinalta enemmän toimia velkaantumisen hillitsemiseksi, vaikka kasvu siitä hidastuisikin väliaikaisesti. IMF:n arvion mukaan 15 % luotoista voi päätyä roskalaina-kategoriaan. IMF toivoo korkoihin ja valuuttakursseihin edelleen lisää joustoa. Suomen Pankin ennusteessa kasvu hidastuu vähitellen saavuttaen 5 prosentin tason vuonna 2018.

Suhdannetilastoissa lukemat ovat parantuneet keväästä lähtien, ja heinäkuu oli edelleen hyvä. Varsinkin teollisuuden lukuja myös korjattiin. Tilastot vastaavat nyt paremmin suhdannekyselyjen tuloksia ja vaikutelmia talouden kehityksestä. Kasvua oli niin teollisuudessa, kokonaistuotannossa kuin kaupassakin. Yksityiset palvelut ja kulutus ovat pitäneet taloutta pystyssä, mutta nyt vetoapua saadaan viimein myös teollisuudesta.

Vireen säilynee ainakin kuluvan vuoden loppuun, vaikka Euroopan pankkiongelmien himmentäisivät odotuksia kotimarkkinoillakin.

Kansainvälinen kauppa on vähentynyt, ja heinäkuun tiedot Suomen ulkomaankaupasta olivat huonot. Kuluneuvojen vientikin takkuaa. Vienti on heilahdellut, kun sitä nosti kesäkuussa laivatoimitus Saksaan. Meriteollisuudesta on saatu paljon myönteisiä uutisia, mutta yleisempi elpyminen ei ole alkanut. Teollisuustuotannon nousu herättää toiveita paremmasta. Tuonti on viime kuukausina lisääntynyt. Sen perässä on vientikin usein kääntynyt kasvuun.

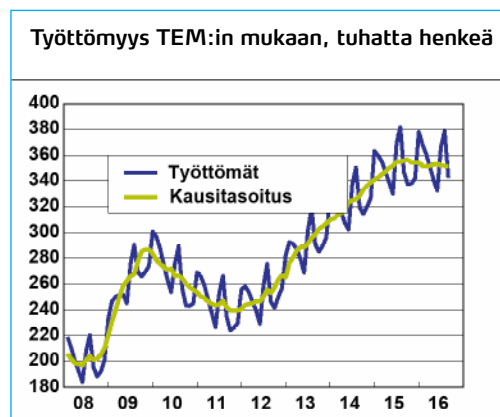
Rakentaminen lisääntyy useampaa kautta. Kasvua pönkittävät asunorakentaminen, metsäteollisuuden

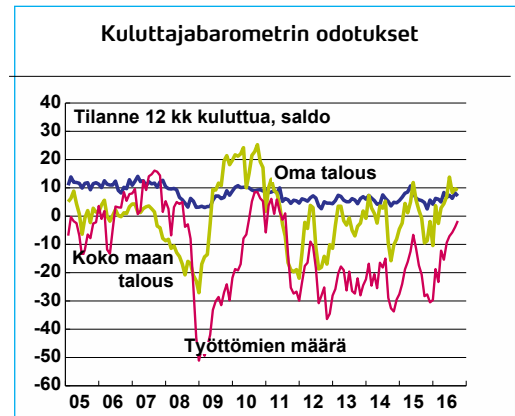
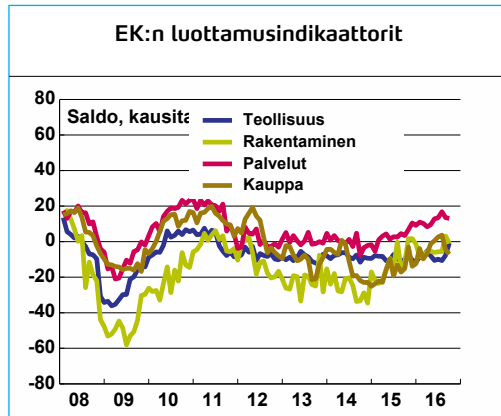
biolaitosinvestoinnit sekä infrastruktuurihankkeet. Toisella neljänneksellä rakennuslupien kuutiot lisääntyivät edellisvuodesta 20 %. Asuntojen aloituksista lähes puolet on pääkaupunkiseudulla. Suuria kauppakeskuksia rakennetaan Helsingissä Kalasatamaan ja Pasilaan sekä Espoossa Matinkylään. Julkisia hankkeita ovat Länsi-metro, Kehä I parantaminen sekä Olympiastadion. Myös Tampereella rakennetaan paljon.

Teollisuudessa entistä useamman toimialan kasvu on lisääntynyt. Teknologiateollisuuden alojen tuotanto on vauhdittunut selvästi. Kesä- ja heinäkuussa lisääntyi koneiden valmistus, mutta kasvua oli myös metallien, metallituotteiden ja kuluneuvojen valmistuksessa. Kemiante-

ollisuudessa on nousua. Puun sahaus lisääntyy, sekä ehkä hiukan myös sellu- ja kartonkituotanto. Elintarvikkeitaakin tuotetaan enemmän.

Työttömiä oli Tilastokeskuksen mukaan elokuussa alle 200 tuhatta, mutta kausitasoitettuna luku on noin 230 tuhatta. Kausitasoitettu työttömyysaste on hiukan yli 8 %. Kehitys on mennyt parempaan suuntaan, mutta työllisten määrä on pysynyt lähes ennallaan. Työ- ja Elinkeinoministeriön tilastossa työttömyys ei ole supistunut samalla tavalla. Määrittelyeroista johtuen työttömiä on TEM:in tilastossa noin 100 tuhatta enemmän kuin TK:n tilastoissa. TK:n tilastossa ns. piilotyöttömiä on kuitenkin 157 tuhatta. Pitkäaikaistyöttömiä ja nuoria työttömiä on paljon.

EK:n suhdannekyselyissä on myönteistä pohjavirettä, vaikka elokuun barometrissa näkyvät osin himmenivät. Syyskuussa luottamusindikaattorit kohenivat teollisuudessa selvästi ja pysyivät rakentamisessa keskimääräistä vahvempana. Palveluissa luottamus pysyi keskimääräisellä tasolla, mutta heikkeni vähittäiskaupassa jonkin verran.

Suhdantetilanne on teollisuudessa ja palveluissa vielä heikko. Rakennustoiminnassa tuotannon taso on kohonnut keskimääräiseksi ja henkilöstön määrää aiotaan kasvattaa. Vain rakennustuote- ja kemianteollisuudessa vallitseva tilanne on selvästi parantunut.

Kuluttajien luottamus pysyi syyskuussa paikoillaan melko hyvällä tasolla. Arviot oman ja maan talouden kehityksestä laimenivat kesällä hitusen, mutta työttömyysarviot ovat myönteisemmät kuin vuosiin. Oman ja maan talouden tilanne arvioidaan viime vuotta paremmaksi ja ensi vuodellekin odotetaan nousua.

Inflaatio on kuluvan vuoden aikana kohonnut, elokuun luku oli 0,4 %. EU:n yhdenmukaistetun inflaation luekemat ovat Suomessa nykyisin vähän korkeampia kuin euroalueella keskimäärin. Inflaatiossa verrataan ny-

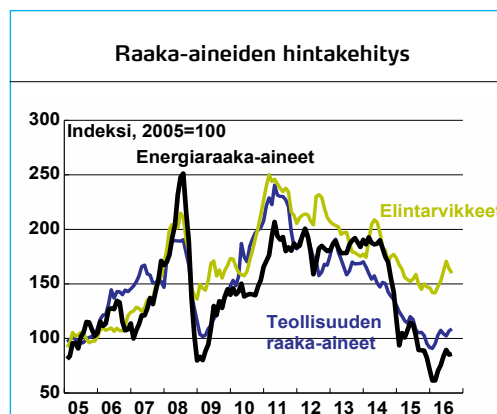
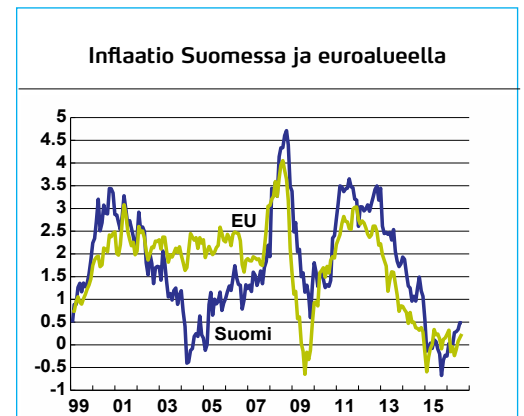
kyisiä hintoja edellisvuoteen, jolloin myös edellisen vuoden vastinkuukaudet vaikuttavat lukemiin.

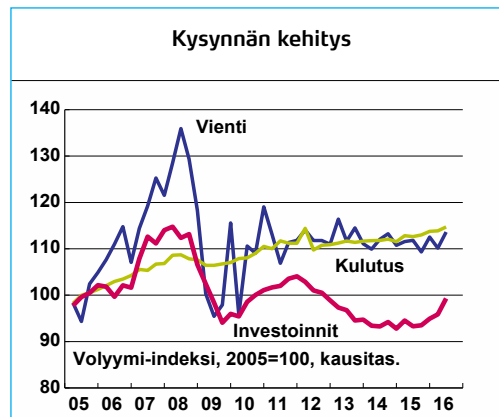
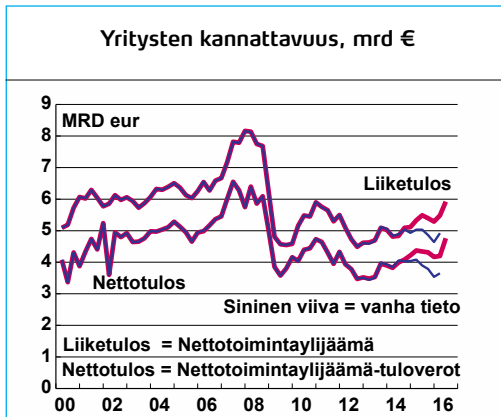
Asiallisesti hintakehitys on ollut hyvin samanlaista. Indeksikäyrät ovat hiukan edellisvuotta korkeammalla, mutta niiden nousu on pysähtynyt öljyn kallistumisesta huolimatta.

Hintaindeksit eivät ole viime kuukausina nousseet, kun öljyn hintakin on pysynyt jonkin aikaa paikallaan. Suomen teollisuuden tuottajahintaindeksit eivät ole juuri nousseet ja metsäteollisuudessa on tultu jo alaspäinkin.

Keskimäärin teollisuustuotteiden hinnat olivat edelleen 4 % edellisvuotta alempia. Talouden kasvu ja raaka-

neiden hintojen nousu vievät tilannetta vähitellen kohti normaalia, mutta kestää aikansa ennen kuin teollisuudessa hinnat alkavat jälleen nousta. Yleiset inflaatioennusteet ensi vuodelle ovat suhdannelaitoksilla lähellä ykköstä tai hiukan sitä korkeampia.

Yritysten kannattavuus korjautui tilastoissa paremmaksi koko viime vuoden osalta ja erityisesti tiedot kesän kehityksestä ovat rohkaisevia. Kansantalouden tilinpidon mukaan nettotulos parani viime vuonna lähes 4 % edellisvuodesta ja kuluvana vuonna toinen neljännes oli melkein 10 % parempi kuin viime vuonna. Luvut ovat hämmästyttävän hyviä, mutta varsinkin kesän ennakkotiedot voivat muuttua huomattavasti.

Kannattavuus on tilinpidon aineistossa myös kehittynyt lähes päinvastaisesti kuin pörssiyrityksillä, missä kuvastuu toimintaympäristön erot. Vaikka pörssikonsernit pystyvät sopeuttamaan toimintaansa globaalisti, haittaa maailmankaupan heikkous niitä enemmän kuin pääasiassa kotimarkkinoilla toimivia yrityksiä.

Liikevoitto jäi suomalaisilla pörssiyrityksillä kuluvan vuoden alussa lähes 12 % edellisvuotta heikommaksi. Toisella neljänneksellä tilanne kohteni ja koko vuoden nettotuloksen ennustetaan yltävän 2 prosentin kasvuun edellisvuodesta. Viime vuonna nettotulos koheni 6 %.

Suhdannelaitosten keväiset ennusteet olivat aiemmin julkistettuja parempia, mutta osa uusista ennusteista oli jälleen heikompia. Se tarkoittaisi sitä, että loppuvuoden pitäisi olla alkupuolta heikompia.

Kotimarkkinoiden elpyminen on kuitenkin jatkunut varsin vakaana, eikä

ulkomaankaupassakaan liene odotettavissa jyrkästi huonompaa kehitystä. Näissä oloissa kasvuennusteet ovat melko helposti saavutettavissa ja ehkä jopa ylitettävissä. Talouden kokonaiskuva on silti heikko, koska ongelmat ovat rakenteellisia. Silti pienikin kasvu näkyy, lisää luottamusta ja purkaa ehkä joitakin patoutumia taloudessa.

Keskeiset ennusteluvut

Ennakkoluvut 2015 Tilastokeskus / Ennusteet, Etla: Suhdanne 2016:2, syyskuu 2016

	Vuosi muutos, %			
	2015*	2016**	2017**	2018**
Bkt, volyyymi.....	0,2	1,1	1,2	1,1
Vienti, volyyymi.....	-0,2	0,4	2,7	2,6
Tuonti, volyyymi.....	1,9	1,5	2,1	2,4
Yksityinen kulutus, volyyymi.....	1,5	1,3	0,7	0,5
Yksityiset investoinnit, volyyymi.....	2,2	4,2	3,6	2,6
Kuluttajahinnat.....	-0,2	0,5	1,0	1,5
Ansiotasoindeksi.....	1,4	1,3	0,7	1,2

Tasot ja asteet

Työttömyysaste, %.....	9,4	9,1	8,9	8,7
Työllisyysaste, %.....	68,1	68,4	68,9	69,3
Vaihtotase, Mrd €.....	-1,8	-3,0	-3,0	-2,6
Jul.yhteisöjen jäämä, % BKT:sta	-2,8	-2,2	-2,5	-2,3

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20 • Faksi 09 4202 2299
www.ek.fi

Lisätietoja

Ekonomisti Juha Vartia
Puh. 09 4202 2603
etunimi.sukunimi@ek.fi